

A
B
C
D
E

Socialtjänsten

Östermalms stadsdelsförvaltning

Tjänsteutlåtande

sid 1 (15) 2005-10-03

dnr 2005-860-507

Handläggare: Janna Söderman Flodén
Tfn: 50810359

Till Östermalms stadsdelsnämnd

**Stockholms stads brottsförebyggande program - remissvar
till stadsledningskontoret. Dnr 325-2663/2005**

Förslag till beslut

Nämnden besvarar remissen med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Carina Lundberg Udelepp
stadsdelsdirektör

Anna-Lena Christensson
programchef

Sammanfattning

Stockholms stads centrum för drog-och brottsprevention, Precens, har enligt uppdrag i stadens budget 2004 utarbetat ett brottsförebyggande program för staden. Inför beslut i kommunfullmäktige har programmet sänts på remiss till bland andra Östermalms stadsdelsnämnd. Programmet innehåller förslag till gemensam målsättning, övergripande brottsförebyggande råd, centralt brottsförebyggande kansli för staden, lokala brottsförebyggande råd i stadsdelsnämnderna, brottsförebyggande koordinatörer vid bland annat stadsdelsnämnderna. Det brottsförebyggande arbetet ska präglas av att en helhetssyn integreras i alla nämnder och styrelser. Inom förvaltningen arbetar sedan 2004 ett lokalt brottsförebyggande råd. Det brottsförebyggande programmet skulle bl a innebära att särskilda resurser avsätts till stöd och service för de lokala brottsförebyggande råden. Inom stadsdelen är det inte säkert att dessa resurser finns inom befintlig ram. Förvaltningen föreslår att nämnden besvarar remissen med detta tjänsteutlåtande.

Ärendets beredning

Ärendet är berett inom socialtjänsten. Samråd har skett med programområdet barn- och ungdom. Brottsförebyggande rådet informerades om brottsförebyggande programmet vid möte den 13 september 2005. Handikapprådet behandlade brottsförebyggande programmet vid möte den 6 oktober 2005. Rådets synpunkter biläggs.

Bakgrund

Välfärds- och utbildningsavdelningen inom stadsledningskontoret har begärt yttrande från bl.a. Östermalms stadsdelsnämnd med anledning av att socialtjänstnämnden enligt uppdrag i budgeten för 2005 tagit fram ett brottsförebyggande program för staden. I 2005 års budgettexter för Stockholms stad dras riktlinjerna upp för det fortsatta brottsförebyggande arbetet och där nämns bl.a. att en brottsförebyggande strategi ska tas fram och ett centralt brottsförebyggande råd för Stockholms stad ska byggas upp.

Nämnden beslöt att inrätta ett lokalt brottsförebyggande råd i juni 2003. Rådets verksamhet kom igång på allvar från och med 2004 med möten ungefär en gång per månad under terminerna. Förvaltningen har en preventionssamordnare anställd med bidrag från staden centralt. Till preventionssamordnarens uppgifter hör bland annat att samordna rådet. I rådet ingår bland andra föräldrarådsrepresentanter, åklagare, närpolis och representanter från företagarföreningar. Fältassistenter och representanter

från ungdomsrådet bjuds in. Diskussioner som förs inom rådet har till största delen varit fokuserade på barn- och ungdomsfrågor med ett drogperspektiv. En representant från Connex deltar vid rådets möten både på grund av stor skadegörelse i form av klotter på vissa T-banestationer och på grund av att hemlösa personer uppehåller sig i anslutning till T-banestationerna. Rådet har beslutat att undersöka möjligheten att i en enkät tillfråga medborgarna om deras syn på brottsförebyggande arbete/insatser i stadsdelen. Rådet har konstaterat att inom stadsdelen begås många brott av personer som inte är bosatta i stadsdelen, detta gäller särskilt ungdomar. Andelen ungdomsbrottslingar i stadsdelen är relativt sett liten. Ett problem som kommer upp på i stort sett varje rådsammanträde är brottsligheten i anslutning till restaurangerna runt Stureplan. Det är inte primärt stadsdelens invånare som är inblandade, men det är ett problem i vår stadsdel.

Förslag till Stockholms stads brottsförebyggande program har utvecklats vid Preventionscentrum Stockholm – Precens, stadens enhet för drog- och brottsprevention.

Stadens berörda politiker, tjänstemän i ledande befattningar från staden och polismyndigheten i länet har utgjort referensgrupper till det arbete som ligger till grund för framtagandet av strategin. Synpunkter har inhämtats från deltagarna i nätverket för lokala brottsförebyggare i Stockholms stad. Forskare och tjänstemän från bl.a. Brottsförebyggande rådet (BRÅ) och Kriminologiska institutionen vid Stockholms universitet fungerat som referenspersoner och granskare av arbetet.

Programmet föreslås gälla fyra år från första budgetåret efter beslut i kommunfullmäktige och därefter revideras. I programmet ingår en plan för genomförandet med ett tema för varje år och årlig utvärdering av respektive tema.

Programmet beräknas medföra en totalkostnad på mellan 26 och 35 miljoner kronor per år. En genomsnittlig årskostnad beräknas för varje stadsdelsförvaltning till mellan 500 tkr och en miljon kronor beroende hur långt man redan kommit i brottsförebyggande arbete.

Övergripande mål

Minska sannolikheten för brott och reducera skadeverkningarna av brott, inklusive rädslan för brott. Det är målet för Stockholms stads brottsförebyggande arbete.

Det övergripande målet har delats in i fem delmål som är mer eller mindre relevanta för olika brottsförebyggande aktörer:

- Stärka den formella och informella sociala kontrollen
- Minska brottsbenägenheten
- Försvåra genomförandet av brott
- Lindra brottens skadeverkningar
- Minska rädslan för brott.

Nämnder och styrelser bör själva avgöra vilket eller vilka av de fem delmålen som är av mest relevans för deras verksamhet och ange det eller dem som mål för sitt brottsförebyggande arbete. Det kan också vara relevant att välja ett eller flera delmål för en viss tidsperiod för att sedan fokusera på ett annat. Det brottsförebyggande arbetet ska präglas av att en helhetssyn integreras i alla nämnder och styrelser. De prioriteringar som bör vara vägledande i stadens arbete är att ge stöd och hjälp för barn, ungdomar och brottsoffer, ge insatser i geografiska områden där flera problem påvisats koncentrerade. Insatser som bygger på sammantagen kunskap om problemet och som prövats och visat sig verksamma i andra sammanhang bör prioriteras liksom insatser som sker i samverkan mellan olika aktörer.

Sammanställning av förslagen i Stockholms stads brottsförebyggande program

Nedan följer de förslag på åtaganden för olika aktörer i staden som ingår i stadens brottsförebyggande program. Förslagen är framtagna utifrån forskning på området, inventeringar av stadens arbete och från erfarenheter från andra städer. Förvaltningens kommentarer ges i anslutning till varje förslag.

Ökat engagemang – första årets tema

Ett övergripande perspektiv

Det finns ett värde i att kombinera ett övergripande perspektiv med det lokala perspektivet. Ett lokalt brottsförebyggande råd bör ha god inblick i stadsdelsområdets problembild och lokala förutsättningar, det bör även finnas en överblick över staden som helhet. Denna överblick bör vara utgångspunkten för prioriteringar när det gäller brottsförebyggande insatser av övergripande karaktär.

Därför föreslås att kommunstyrelsen åtar sig att inrätta ett centralt brottsförebyggande råd. I rådet bör de verksamheter i staden som är av störst relevans för det brottsförebyggande arbetet vara representerade. Exempelvis utbildningsnämnd, stadsbyggnadsnämnd, marknämnd, socialtjänstnämnd, trafiknämnd, integrationsarbetet och idrottsnämnd. Stadsdelsnämnderna bör också vara representerade. Utöver detta bör verksamheter utanför stadens arbete representeras i rådet, såsom

Polismyndigheten i Stockholms län, landsting, SL, kriminalvård/ frivård, och näringsliv. Det bör också övervägas om ideella organisationer, kranskommuner och kriminologisk expertis bör representeras i rådet. Rådet bör ges en god överblick över stadens behov av brottsförebyggande arbete och hur brottsförebyggande arbete bedrivs i staden, göra gemensamma prioriteringar, undanröja hinder för samverkan mellan verksamheterna på alla nivåer, samt initiera pilotprojekt.

Förvaltningens kommentar: Ett centralt brottsförebyggande råd bör kunna skapa den helhet som behövs i staden. Ett centralt brottsförebyggande råd bör formulera en gemensam målinriktning. Ett centralt brottsförebyggande råd bör vara sammansatt av deltagare på en beslutsnivå så att det blir möjligt för rådet att undanröja hinder för samverkan mellan olika myndigheter och verksamheter för att på så vis underlätta ett gemensamt brottsförebyggande arbete på lokal nivå.

Det lokala brottsförebyggande arbetet

Det lokala brottsförebyggande arbetet i Stockholm är i en intensiv utvecklingsfas. Mycket tyder på att de lokala brottsförebyggande råd som får igång en reell samverkan är de där polisen är aktivt engagerad, prioriterar samarbetet och bidrar med information, kunskap och resurser samt där motsvarande engagemang sker från respektive stadsdelsnämnds sida.

Därför föreslås att stadsdelsnämnderna bör åta sig att aktivt understödja och delta i det samverkansarbete som sker i de lokala brottsförebyggande råden. De bör verka för att det privata initiativet och engagemanget från exempelvis ideella föreningar tillvaratas mer, att skolan involveras mer och att näringslivet (särskilt i arbetet runt stadens kommunikationer) i högre utsträckning blir delaktiga i arbetet i de lokala brottsförebyggande råden, eller i det arbete som utmynnar därifrån. Arbetet i råden bör dessutom integreras så långt som det är möjligt i förvaltningarnas handläggningsrutiner.

Förvaltningens kommentar: Det lokala brottsförebyggande rådet bör ha en strategisk funktion där deltagarna bör kunna fatta beslut i rådet å sina huvudmäns vägnar. Det är också betydelsefullt för den lokala förankringen att representera för de i stadsdelen verksamma föräldraföreningarna och andra som verkar i stadsdelen, exempelvis företagarföreningar m. fl. finns med. Förvaltningens erfarenhet från det drogförebyggande arbetet är att det finns ett aktivt engagemang bland föräldrar, ungdomar och bland övriga medborgare för att delta i förebyggande insatser, i form av föräldravandringar till exempel.

Brottsförebyggande koordinator

I den inventering av det lokala brottsförebyggande arbetet i Stockholms stad som gjorts inom ramen för utarbetande av brottsförebyggande programmet har det visat sig att de råd som kommit längst med sitt arbete är de som har en anställd brottsförebyggande koordinator. En brottsförebyggande koordinator kan verka som en garant för att det brottsförebyggande perspektivet läggs på alla delar av verksamheten. Koordinatören skulle också kunna utföra omvärldsbevakning vad gäller effektiva brottsförebyggande metoder inom respektive arbetsområde. Polismyndigheten i Stockholms län har länge finansierat merparten av de brottsförebyggande koordinatörerna i stadsdelsområdena, en satsning som borde replikeras av staden.

Därför föreslås att bland annat stadsdelsnämnderna bör åta sig att inrätta en funktion för samordning av det brottsförebyggande arbetet (koordinator). Koordinatören bör vara nära knuten till förvaltningsledningen och ha erforderlig kompetens om orsaker till brott och brottsförebyggande metoder. Det är i hög grad önskvärt att man vid inrättandet av sådana funktioner undersöker möjligheter till samfinansiering mellan bolag/förvaltningar och/eller andra brottsförebyggande aktörer.

Förvaltningens kommentar: En kunnig och entusiasmerande koordinator med specialinriktning inom brottsförebyggande verksamhet kan vara en viktig förutsättning för att arbetet inom rådet förs framåt och för att skapa den förankring av det brottsförebyggande tänkande som behövs för att brottsförebyggande aspekter ska genomsyra verksamheten. Det är enligt förvaltningens bedömning fråga om ett mycket omfattande arbete som bland annat innebär att bygga upp ett stort kontaktnät. Det kan dock inte utan vidare förutsättas att stadsdelsnämnderna har resurser att ha en sådan funktion på heltid.

Brottsförebyggande kansli

I inventeringen av det lokala arbetet i Stockholm framkom behov av nätverksarbete för erfarenhetsutbyte, kunskapsförmedling genom vidareutbildningar, datainsamling av olika slag, omvärldsbevakning av brottsförebyggande insatser på annat håll spridning av sådan kunskap, generella och specifika utbildningar samt metodutveckling och utvärdering. En del av dessa uppgifter utförs idag av Precens men vid en utökad satsning på brottsförebyggande arbete i staden kommer behovet av sådana insatser troligtvis öka.

Därför föreslås att kommunstyrelsen bör inrätta ett brottsförebyggande kansli för det brottsförebyggande arbetet i staden. Utöver de åtaganden som anges i programmet i övrigt bör kansliet åta sig att: Samordna och utveckla det brottsförebyggande arbetet och svara för omvärldsbevakning om effektiva brottsförebyggande metoder. Skapa goda förbindelser mellan forskningen och de brottsförebyggande aktörerna. Främja samverkan mellan brottsförebyggande aktörer i Stockholms stad, andra storstäder i Sverige och internationellt. Sprida information om brottslighet, effektiva brottsförebyggande metoder och det brottsförebyggande arbete som bedrivs i staden. Konkretisera och tydliggöra brottsförebyggande insatsernas, särskilt de långsiktiga, förväntade effekter för inblandade aktörer och medborgare. Bereda ärenden åt det centrala brottsförebyggande rådet. Samordna och utveckla det brottsofferstödande arbetet och svara för omvärldsbevakning i brottsofferfrågor. Samordning av stadens arbete med kvinnofridsfrågor.

Förvaltningens kommentar: Viktigt med centralt kansli som samordnar och bidrar till utveckling med en tydlig förankring i forskning och beprövade insatser. Förvaltningen har goda erfarenheter av det stöd och den service som Precens bidragit med i det drogförebyggande arbetet. Förvaltningen ställer sig positiv till att även de brottsförebyggande frågorna hanteras inom ramen för den organisation som redan finns i staden och som även kan stötta stadsdelens brottsförebyggande arbete.

Förbättrade beslutsunderlag – andra årets tema

Utöka användandet av kriminalstatistik

Såväl det lokala som stadsövergripande brottsförebyggande arbetet bör ha sin utgångspunkt i en problemorienterad process. I det stadsövergripande perspektivet innebär det att göra breda och generella kartläggningar av fördelningar av brott, brottslighet, utsatthet för brott och trygghet i staden samt djupa analyser av fördelningarnas samband med olika faktorer som kan tänkas förklara skillnader. På lokal nivå brukar sammanställningar av dylik information benämnas som kartläggningar där vanligen en inventering av områdets resurser att hantera problemen också ingår. I stadens arbete används inte kriminalstatistik, och analyser av sådan, i särskilt hög utsträckning för att belysa behov av eller påvisa resultat av genomfört arbete.

Därför föreslås att Stadens nämnder och styrelser bör utöka användandet av kriminalstatistik vid bedömning av behov av insatser och vid uppföljning av insatser. Detta bör bl.a. ske i samverkan med polismyndigheten i Stockholms läns flera funktioner för insamling och analys av kriminalstatistik. Utrednings- och statistikkontoret bör åta sig att

undersöka möjligheten att presentera brottsstatistik på karta. Det brottförebyggande kansliet bör främja användandet av kriminalstatistik och arbeta för utvecklandet av användarvänliga och tillgängliga datakällor för information om brott och kriminalitet i Stockholms stad.

Förvaltningens kommentar: Användandet av tillgänglig statistik och olika kartläggningar kan förbättra beslutsunderlag och framförallt ge stadens politiker och medborgare en bättre och tydligare bild. Hur den del av förvaltningens arbete som består i utredningar och insatser för enskilda personer kan förbättras av kartläggningar och statistik är svårare att se, dock är det viktigt för alla med aktuell kunskap om stadsdelen.

Trygghets- och brottsofferundersökning

Ur ett trygghetsskapande perspektiv är det viktigt med kunskap om i vilken utsträckning oron för brott begränsar den enskildes vardagliga aktiviteter för att kunna genomföra riktade åtgärder. Det finns idag ingen undersökning som genomförs i hela staden, som är nedbrytbar på stadsdelsområdesnivå, med trygghetsfrågorna i fokus och som analyserats på ett tillfredsställande sätt samt kommer stadens aktörer tillgodo.

Därför föreslås att kommunstyrelsen bör åta sig att initiera en återkommande trygghets- och brottsofferundersökning som är nedbrytbar på stadsdelsområdesnivå, som analyserats på ett tillfredsställande sätt samt kommer stadens aktörer tillgodo. Det brottförebyggande kansliet bör samordna genomförandet av undersökningen. Undersökningen bör genomföras i samverkan med polismyndigheten i Stockholms län.

Förvaltningens kommentar: En sådan undersökning bör kontinuerligt ge en bild av hela befolkningen i stadsdelen. Resultatet är viktigt för det lokala rådet eftersom den delvis kan ligga till grund för prioriteringar. Undersökningen bör bland annat ge information om i vilken utsträckning det finns grupper av personer som är utsatta för brott och som kan vara i behov av särskilt stöd och av särskilda förebyggande insatser.

”Stockholmsenkäten”

Risk- och skyddsfaktorer när det gäller ungdomar är ett område som redan undersöks i hög grad i Stockholms stad i Stockholmsenkäten (f.d. Drogvaneundersökningen). Undersökningen motsvarar det behov av information som behövs när det gäller ungdomar och självrapporterad brottslighet i Stockholms stad med några smärre justeringar.

Därför föreslås att Forsknings- och utvecklingsenheten bör åta sig att i högre utsträckning analysera och redovisa ”stockholmsenkäten” ur ett

kriminologiskt perspektiv. Resultaten bör spridas till brottsförebyggande aktörer på ett lättillgängligt sätt, t.ex. av det brottsförebyggande kansliet.

Förvaltningens kommentar: En utvidgning av Stockholmsenkäten enligt förslaget är bra.

Lokala kartläggningar av problem och resurser

Ledstjärnan i lokalt brottsförebyggande arbete ska vara god kännedom om de lokala förhållandena. En förutsättning för att rätt prioriteringar görs och för att det lokala brottsförebyggande arbetet ska kunna bedrivas resurseffektivt är att bygga arbetet på en kartläggning av lokalområdets problem när det gäller brottsligheten, och resurser att förebygga den.

Därför föreslås att stadsdelsnämnderna bör åta sig att återkommande genomföra lokala kartläggningar av problem och resurser när det gäller brottslighet och brottsförebyggande arbete i stadsdelsområdet. Kartläggningen ska bygga på information från flera olika källor och de undersökningsmetoder som används bör bygga på tidigare genomförda undersökningar. Sammanställningen av all information och analysen av den ska möjliggöra en diskussion i det lokala brottsförebyggande rådet om områdets problembild. Kartläggningen bör också remitteras till relevanta grupper i stadsdelsområdet. Det brottsförebyggande kansliet bör aktivt stödja arbetet med lokala kartläggningar.

Förvaltningens kommentar: En kartläggning enligt förslaget är en grannliga uppgift som förutsätter både tid och kompetens. Det bör vara en uppgift för en koordinator att genomföra tillsammans med lokala brottsförebyggande rådet för att därigenom verka för en gemensam bild av problem och resurser inom stadsdelen. Om sådana kartläggningar även i framtiden ska kunna ligga till grund för ett brottsförebyggande arbete i stadsdelen är avhängigt av till exempel i vilken mån en koordinator kan förmedla kontakter och arbetssätt för kartläggning till övriga inom förvaltningen och inom brottsförebyggande rådet samt vilka resurser förvaltningen då kan avsätta för det arbetet.

Kunskap – tredje årets tema

Utbildning och kompetens

Det bör ställas krav på att val av olika insatser i det brottsförebyggande arbetet underbyggs med kunskap. Genom att skaffa och besitta kompetens om beprövad erfarenhet riskerar inte insatserna att bli kostsamma misstag. Sådan kompetens bör de som har viktiga positioner i utvecklandet av det brottsförebyggande arbetet ha (t.ex. de brottsförebyggande koordinatörerna i förvaltningarna).

Därför föreslås att det brottsförebyggande arbetet i förvaltningar och bolag bör styras och planeras av personer (exempelvis de brottsförebyggande koordinatörerna) med kompetens när det gäller vetenskapliga teorier om orsaker till brott och om effektiva brottsförebyggande metoder inom respektive verksamhetsområde. Nämnder och styrelser bör bidra till att de aktörer som arbetar med utvecklingsarbete i brottsförebyggande frågor (t.ex. de som ingår i de lokala brottsförebyggande råden) har, och kontinuerligt utvecklar kunskap om vetenskapliga teorier om orsaker till brott och hur man bäst förebygger brott. Det brottsförebyggande kansliet bör ges i uppdrag att anordna utbildningar i teorier om vad som orsakar brott och i brottsförebyggande arbete för olika delar av stadens verksamheter.

Förvaltningens kommentar: Kunskap är en viktig grund för professionella ställningstaganden, det brottsförebyggande arbetet väcker ibland starka känslor som kan leda till fel beslut om adekvat kunskap saknas. Precens fyller en viktig funktion när det gäller att initiera och anordna utbildningar. När det gäller de lokala förutsättningarna att fatta rätt beslut grundade på kompetens om brottsförebyggande metoder och kunskaper om stadsdelens problematik så står detta till del i relation till förvaltningens möjligheter att ha en anställd koordinator.

Det är också viktigt att de aktörer som utför brottsförebyggande åtgärder, förtroendevalda och ledande tjänstemän som inte är direkt involverade i den strategiska brottsförebyggande processen utvecklar sin kunskap om teorier om orsaker till brott och brottsförebyggande metoder.

Därför föreslås att bland annat stadsdelsnämnderna bör bidra till att kunskapsnivån när det gäller orsaker till brott och hur man bäst förebygger brott generellt höjs bland de som arbetar i nämndens/styrelsens verksamhetsområde. Nämnderna och styrelserna bör bidra till att centrala positioner inom alla verksamheter kontinuerligt informeras om hur deras verksamheter kan utvecklas för att verka brottsförebyggande. Det brottsförebyggande kansliet bör kontinuerligt erbjuda generella utbildningar och skräddarsydd information om hur olika verksamheter kan arbeta mer brottsförebyggande.

Förvaltningens kommentar: Det är viktigt att ny kunskap på alla nivåer förmedlas på ett anpassat vis. De utbildningar som riktas till handläggare, lärare med flera bör vara verksamhetsanpassade och i form av konkreta ”verktyg” som går att tillämpa i praktiken. De utbildningar som riktar sig till nämndpolitiker och till de brottsförebyggande råden bör ge kunskaper

som är anpassade till det behov som föreligger med tanke på nämndens respektive rådets roll i det brottsförebyggande arbetet.

Omvärldsbevakning

Forskning och utveckling på området såväl i Stockholm, övriga riket som internationellt bör bevakas av stadens aktörer i fackförvaltningar, stadsdelsförvaltningar och bolag. Omvärldsbevakningen om effektiva brottsförebyggande åtgärder ska återkommande sammanställas och spridas.

Därför föreslås att facknämnderna och styrelserna, särskilt de mest relevanta, åtar sig att ansvara för omvärldsbevakning när det gäller effektiva brottsförebyggande metoder inom sina respektive verksamhetsområden. En arbetsuppgift som kan utföras av den samordnande funktionen ("den brottsförebyggande koordinatoren"). Det brottsförebyggande kansliet bör också utöva omvärldsbevakning, återkommande samordna och sammanställa omvärldsbevakningen i en rapport om nya eller nyligen utvärderade brottsförebyggande metoder.

Förvaltningens kommentar: Med nuvarande prioriteringar saknas resurser i stadsdelen till omvärldsbevakning av den omfattning som programmet föreslår.

Uppföljning

Få brottsförebyggande insatser är utvärderade, särskilt under svenska förhållanden. Det som görs i staden i brottsförebyggande syfte måste alltid dokumenteras, följas upp och ibland utvärderas vetenskapligt.

Därför föreslås att Stadens nämnder och styrelser bör bidra till uppbyggnaden av ny kunskap om olika brottsförebyggande åtgärders effektivitet. Det brottsförebyggande arbetet ska alltid dokumenteras och följas upp. Detta bör även gälla för verksamheter med brottsförebyggande mål till vilka staden tilldelar verksamhetsbidrag. Det brottsförebyggande kansliet bör åta sig att bistå nämnderna och styrelserna genom att utarbeta och förslå rutiner för uppföljning.

Förvaltningens kommentar: Den uppföljning som sker inom ramen för stadens integrerade system för ledning och styrning (ILS) och undersökning av möjligheten att följa upp programmet inom ramen för

ledningsinformationssystemet (LIS) som föreslås inom programmet bör vara tillräcklig.

Utvärdering

Brottsförebyggande insatser/åtgärder/verksamheter av principiellt stort intresse bör utvärderas med hjälp av utifrån kommande expertis. Utvärderingsarbetet i sådana insatser eller verksamheter måste starta parallellt (ofta t.o.m. före) själva projektets början. Det är vidare viktigt att tillräckliga resurser allokeras för sådana utvärderingar.

Därför föreslås att det centrala brottsförebyggande rådet bör utifrån åtgärdsinventeringar, de lokala kartläggningarna och sammanställd omvärldsanalys initiera pilotprojekt med vidkopplade vetenskapliga utvärderingar. Pilotprojekten bör planeras och samordnas från det brottsförebyggande kansliet med den vetenskapliga institution/FoU-enhet som ska utföra utvärderingen.

Förvaltningens kommentar: Bra med en utvärdering av brottsförebyggande arbetet. Initiering av pilotprojekt bör ske i samverkan med de lokala brottsförebyggande råden.

Samverkan – fjärde årets tema

Prioritera insatser med flera aktörer involverade

Samverkan möjliggör att flera av samhällets institutioner arbetar samtidigt mot samma mål, något som visat sig ge bra effekter. Mycket tyder också på att det behövs många olika metoder att välja mellan för att bemöta olika behov eftersom det visat sig att en åtgärd inte passar alla. Det som brukar anges vara en nödvändig förutsättning för att samverkan ska komma till stånd är att det finns en tydlig och definierad ledning av arbetet

Därför föreslås att bland andra stadsdelsnämnderna bör prioritera brottsförebyggande insatser där flera aktörer är involverade och samverkar mot samma mål. Stadsdelsnämnderna, facknämnderna och styrelserna bör avsätta resurser för samverkan i brottsförebyggande frågor. Skolan bör särskilt prioriteras. Styrningen av det brottsförebyggande arbetet som sker i samverkansform bör vara tydligt när det gäller ansvar, mandat, beslutsrätt och avsatta resurser. Stadsdelsnämnderna bör åta sig att samverka med andra stadsdelsnämnder runt olika brottsförebyggande insatser i syfte att kunna erbjuda en större variation av insatser. Det centrala brottsförebyggande rådet bör verka för att undanröja hinder för samverkan. Det brottsförebyggande kansliet bör arbeta för att skapa kontakter mellan olika brottsförebyggande aktörer i staden och i andra städer, såväl i Sverige som internationellt.

Förvaltningens kommentar: I förslaget talas om prioriteringar och att resurser ska avsättas. När stadsdelen avsätter resurser till något tas dessa i regel från något annat inom stadsdelen. Därmed innebär prioriteringar för det mesta att det uppstår intressekonflikter. Förvaltningen har svårt att inom de ramar som finns i dag se hur det är möjligt att avsätta mera resurser för brottsförebyggande verksamhet. Om ytterligare insatser ska göras blir det genom nya arbetssätt i samverkan med andra. Samverkan med andra aktörer är oerhört viktigt, en förutsättning för brottsförebyggande verksamhet. Ett exempel på detta är Citypolisens familjevåldsenhet där socialsekreterare och poliser samarbetar för att upptäcka barn som utsatts för våld eller bevittnat våld. Det har visat sig att det är betydligt fler barn än någon tidigare känt till som indirekt och även direkt drabbas av till exempel familjevåld. Genom att dessa barn upptäcks tidigt och identifieras går det också att finna och utveckla adekvata insatser för dem. Även gemensamma fritidsarrangemang mellan stadsdelar kan verka brottsförebyggande.

Gemensam problembild

En gemensam problembild är en viktig utgångspunkt för en fungerande samverkan och för att kunna sätta upp gemensamma målsättningar. Den gemensamma problembilden ska sedan ligga till grund för gemensamma överväganden och prioriteringar. Redovisningen av vad som görs i staden i kombination med den kunskap som de olika datakällorna ger, möjliggör för det centrala rådet att föreslå prioriteringar.

Därför föreslås att det brottsförebyggande kansliet bör åta sig att i samverkan med polismyndigheten i Stockholms län sammanställa erforderlig underbyggnad, i form av tillgänglig statistik, undersökningsresultat och forskning för arbetet i det centrala rådet.

Förvaltningens kommentar: Om det finns ytterligare tillgänglig statistik som kan bidra till problembilden bör den också inhämtas.

Brottsförebyggande råd remissinstans vid nämndbeslut

Lokala kartläggningar utgör plattformen för den diskussion som bör föras i de lokala brottsförebyggande råden om områdets problembild. Problembilden ligger sedan till grund för de prioriteringar som det lokala brottsförebyggande rådet gör.

Därför föreslås att stadsdelsnämnderna bör återkommande ge de lokala brottsförebyggande råden i uppdrag att föreslå prioriteringar och åtgärder när det gäller brottsförebyggande verksamheter i stadsdelsområdet.

Stadsdelsnämnderna bör använda de lokala brottsförebyggande råden som en remissinstans vid relevanta beslut. Rådets uppgift blir att göra en konsekvensanalys av beslutet för stadsdelsområdets brottslighet. Facknämnderna bör i högre utsträckning använda de lokala brottsförebyggande råden som remissinstans vid beslut som påverkar på stadsdelsområdesnivå.

Förvaltningens kommentar: Det är en viktig följd av ett aktivt och grundligt brottsförebyggande arbete enligt programmet att råden utgör remissinstans och får en tyngd när det gäller brottsförebyggande åtgärder och andra relevanta beslut.

Förvaltningens förslag

Varken engagemang – första årets tema eller beslutsunderlag – andra årets tema klarar sig utan samverkan. Förvaltningen ställer sig frågande till att samverkan utgör temat först fjärde året. Samverkan är enligt förvaltningens uppfattning vad det brottsförebyggande arbetet handlar om därför borde just samverkan ha en mer framträdande plats i programmet. Det är först genom samverkan med andra som det överhuvudtaget blir möjligt att på olika sätt fånga upp gemensamma problem och frågor som till exempel Stureplan på natten. Det är exempel på en fråga som berör nämnden, socialtjänstförvaltningen, kommunstyrelsen, polisen, marknämnden, fastighetsägare, nattvandrare, föräldraråd, åklagare, krogägare och så vidare.

Den övergripande målformuleringen i programmet är vid och allmänt hållen i stället för att ta fasta på att formulera önskade konkreta förändringar. Å andra sidan har stadens alla nämnder, förvaltningar och bolag så skilda verksamheter, att ett övergripande mål måhända måste vara tillräckligt vitt för att skapa utrymme för olika konkreta lokala mål. Det är viktigt att det lokala brottsförebyggande rådet och de frågor som rådet fokuserar på utgår ifrån den lokala situationen i stadsdelen. Därför har råden olika sammansättning och driver/fokuserar på olika frågor som också varierar över tid.

Brottsförebyggande arbete kan med fördel bedrivas tillsammans med preventionssamordnaren för det drogförebyggande arbetet då droger och brott hänger ihop.

Den beräknade kostnaden för programmet är upp till 54 miljoner kr per år varav kostnaden för stadsdelarna beräknas upp till 1 miljon per år. Det sägs ingenting i förslaget om varifrån dessa medel ska tas.

Förvaltningen föreslår att nämnden besvarar remissen med stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande.

Bilagor

1. Stockholms stads brottsförebyggande program
2. Socialtjänstnämndens beslut och socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande ang. Stockholms stads brottsförebyggande program
3. Utdrag ur protokoll från handikapprådets möte 2005-10-06